

Sukumanni 2024

Kasper Gröhnin sukuseuran jäsenviesti
Kesäkuu 2024

ARVOISAT SUKUSEURAN JÄSENET

Lauantaina 27.7.kokoonnumme jälleen vuosikokoukseen .Tällä kertaa kokouspaikkana on Ruokkeen Lomakylä Kesälahdella. Varmasti yksi kauneimpia lomakyliä, mitä löytyy. Ajo-ohjeet ja linkki lomakylän sivustoille löytyvät Sukumannin sisäsivuilta
Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset vuosikokousasiat.

Kokouksen aikataulu:

-ilmoittautuminen klo 14.00 alkaen

-ruokailu klo 15.00. Ruokailu Lomakylän seisovasta pöydästä ja kokouksen jälkeen täytekakkukahvit. Tarjoilun hinta 20 €/hlö, käteismaksu

-kokous klo 16.00 jonka jälkeen omaa aikaa.

Telemark Kollektiivi esiintyy klo 19.30–22.30 (ilmainen)

Ilmoittautuminen vuosikokoukseen 28.6.mennessä Erkki Gröhnille tekstiviestillä 040 7361146 ja sähköpostilla erkki.olavi.grohn@gmail.com .

Majoittujat: varatkaa mökki mahdollisimman nopeasti, ovat tuohon aikaan suosittuja. Ruokkeen Lomakylä antaa sukuseuran kokoukseen osallistujille 10 % alennuksen majoittumisesta.

Hyvää kesää teille kaikille ja TERVETULOA vuosikokoukseen.

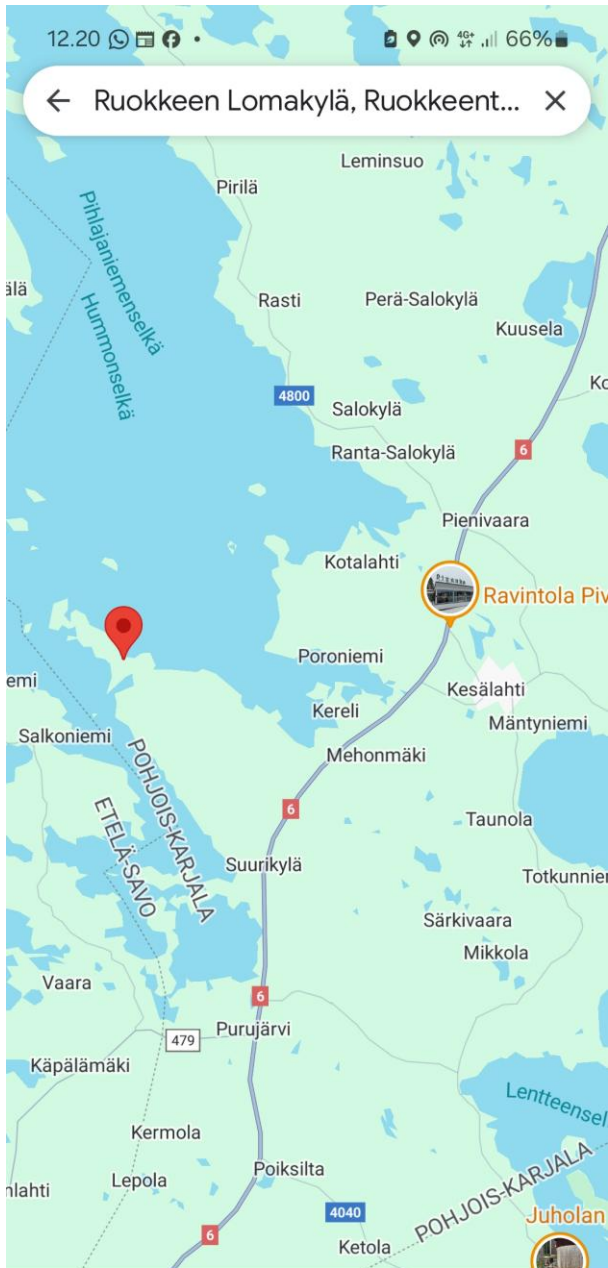
Erkki Gröhn
hallituksen puheenjohtaja

VUOSIKOKOUS

Vuosikokous pidetään Kiteen Kesälahdella, Ruokkeen Lomakylässä lauantaina 27.7.2024.

Ruokkeen Lomakylä sijaitsee kirkkaasta vedestään ja rikkaasta kalakannastaan tunnetun Puruveden rannalla. Suositun lomakylän toiminta on kasvanut laajasti vuosien varrella ja nykyään se tarjoaa monipuolisia majoitus- ja harrastusmahdollisuuksia ympärivuotisesti.

Osoite Ruokkeentie 58, 59800 Kesälahti, www.ruokkeenlomakyla.fi

SUKULAISTAPAAMINEN ROGGOWISSA

Viime syksynä vierailimme mielenkiintoisessa paikassa Meckleburg-Vorpommerissa Roggowin pienessä kylässä von Öertzenien sukukartanossa.

Sirkka Gröhn löysi jo yhteyden Briegin (nykyinen Brzeg) von Gröningereihin. Näyttää siltä, että kolme sukupolvea von Gröningerejä oli erilaisissa korkeissa viroissa Briegin hovissa. Heistä Georg Henriksson von Gröninger (1500–1570) meni naimisiin Catharina von Öertzenin kanssa. (Catharina oli ensin naimisissa Jasper Sperlingin kanssa). Catharina löytyi myös von Öertzenien sukukirjasta. Tämä oli muuttanut miehensä (Sperling) kuoleman jälkeen Wismariin ja jossain vaiheessa kadonnut kaupungin verokirjoista. Von Öertzenien sukututkijat olivat olettaneet Catharinan tuolloin kuolleen. Oletettavaa on, että Catharina tuolloin meni naimisiin Georg von Gröningerin kanssa ja muutti tämän kanssa Briegiin, jossa hän myös kuoli n. 1550. Tästä syystä rouva von Öertzen oli innoissaan, että Catharina taas ”löytyi”.

Nykyinen rouva Bianca von Öertzen otti meidät ystävällisesti vastaan ja oli innostunut ja kiinnostunut sukulaisuudesta Suomen Gröhnien kanssa. Saimme pienen esittelykierroksen nyt jo pitkälle kunnostetussa kartanossa. Valitettavasti suurin osa esineistöä ja esim. maalaukset olivat lähteneet venäläisten matkaan.

Hän esitteli meille kuvin, missä kunnossa he olivat saaneet kartanon takaisin Saksojen yhdistymisen jälkeen . Venäläiset jättivät lähtiessään jälkeensä täydellisesti tuhotun kartanon. Venäisten vallattua talon vuonna 1945 tilanteeseen liittyy melkoista dramatiikkaa. Tarinaa kartanon vaiheista löytyy mm. osoitteessa: www.deutschebiographie.de

Nykyiset omistajat olivat tehneet jo nyt valtavan työn entisöinnissä. Nykyisin kartanossa on matkailu- ja kurssitoimintaa. Jos kiinnostaa, huoneita on varattavissa osoitteessa: herrenhaus-roggow@web.de

Erkki Gröhn ja Bianca von Öertzen

Tommy Pohjonen on tutkinut pitkälle Gröhnien sukua, ja sen kulkeutunut Saksasta ja Ruotsista Viipurin ja Käkisalmen kautta Keski-Karjalaan.

Erkki ja Päivi Gröhn

Tommy Pohjonen:

Taulu 76 (taulusta 77) XII Casper Gröning, Pormestari Käkisalmi, s. noin 1600, k. 1661 Käkisalmi. Casper Gröön, s. 1600 (noin 1595–1600), k. 1661 (loppuvuodesta) Käkisalmi, ikä 61 v Kauppias, laivanomistaja, Käkisalmen pormestari, Käkisalmen ensimmäinen postimestari Itärajaa siirrettiin helmikuussa 1617 Stolbovan rauhanteossa Laatokan etelärannalla.

Käkisalmen läänistä, johon Pohjois-Karjala silloin kuului, tuli osa Ruotsin valtakuntaa. Voittomaan vaurastumista edistettiin suosimalla kauppaa. Käkisalmen porvarit saivat verovapauden ja laajan maakauppaoikeuden vuonna 1618, oikeuden rakentaa tai ostaa laivoja vuonna 1622. Kaksi vuotta myöhemmin kuningas Kustaa II Adolf laajensi verovapauden kymmeneksi vuodeksi ja antoi oikeuden purjehtia Nevanlinnan kautta myös Saksaan myymään ja ostamaan tavaroita. Nämä oikeudet houkuttelivat saksalaissyntyisiä kauppiaita Viipurista Käkisalmeen. Kasper Gröhn oli yksi heistä.

1620-luvulla hän ja Hermann Bröyer, Viipurin samannimisen pormestarin poika, tekivät yhteisesti omistamallaan 36 lästin suuruisella laivalla useita matkoja Lyypekkiin, luultavasti Viipurista käsin. Tukholmaan purjehdittiin 3–13 lästiä vetävillä laivoilla, joten kolmenkymmenenkuuden lästin laiva oli varsin suuri. (Lästi = 1500 litraa eli 12 tynnyriä, tynnyri 126 litraa.) Käkisalmeen muuttaneiden kauppiaiden toiveet ja todellisuus eivät kohdanneet.

Vuonna 1630 vain kolmella kaupungin porvarilla oli enää kuuttoja. Vuoden 1634 tulipalossa meni heidän ja sotilaiden kaikki omaisuus. Ulkomaankauppaoikeuttakaan ei ollut enää vuonna 1636. Moni anoi lupaa muuttaa takaisin, näin myös laivakumppani Hermann Bröyer.

Tulipaloon päättyi Käkisalmen "saksalaisaika". Kasper Gröhn oli harvoja kaupunkiin jääneitä saksalaissyntyisiä, professori Erkki Kuujo toteaa (Käkisalmen historia). Kasper Gröhn jatkoi laivaliikennettä omilla laivoillaan Viipuriin, Turkuun, Tukholmaan, Tallinnaan sekä Nevanlinnaan, kaikki Ruotsi-Suomen suurvalta-ajan kaupunkeja.

Nevanlinna oli perustettu 1632 nykyisen Pietarin kohdalle. Sen luona Kasper Gröhnin kuutto oli jäänyt kiinni vuonna 1644. Hän syytti laivaväkeään siitä, että se oli juopottelunsa vuoksi lyönyt laimin hyvän tuulen. Laivanomistajan oli täytynyt hakkauttaa jäätä kahdeksannespeninkulman saadakseen laivan kuivalle maalle. Jäihin sitä ei voinut jättää, sillä Laatokasta keväällä purkautuva vesi olisi vahingoittanut sitä. Kasper Gröhnin laivoista on myös sellainen maininta Käkisalmen historiassa, että venäläiset ryöstivät hänen kuuttonsa vuosien 1656–58 sodassa Sortavalan puolella

Raati ja kirkko Rovasti Winter oli käymässä Tukholmassa, kun hänen talossaan syttyi tulipalo lokakuussa 1634. Siinä tuhoutui koko kaupunki, sen kirkko, portit ja siltoja. Vain neljä taloa ja linna säästyivät. Kirkon rakentaminen oli vuosina 1635–37 kirkon, porvareiden ja linnoituksen varusväen yhteinen asia, näin ollen pormestari Kasper Gröhnin ensimmäisiä tehtäviä. Kirkko valmistui, mutta kelloja ei ollut. Vuonna 1637 lähetettiin rajaratsastaja Henrik Blankenhagen Tukholmaan anomaan kelloja sekä rautaa koulun rakennukseen. Professori Erkki Kuujo olettaa, että kelloja ei koskaan lähetettykään Käkisalmeen, vaan ne jäivät Ruotsiin ja ovat Södermanlandissa Överselön ja Åkerin kirkoissa. Koska kelloihin valettiin Käkisalmen hallintomiesten nimet, ne olivat valtion lahjoittamat.

Åkerin kellossa on kenraalikuvernööri Pietari Brahen ja Käkisalmen maaherran nimet. Överselön kello jouduttiin vaurioiden takia valamaan uudestaan vuonna 1940. Kappaleita vanhasta kellosta on Tukholmassa valtion historiallisessa museossa. Överselön kellossa on mm. seuraava teksti: IOHAN TAVAST COMEND. HINRICH PIPER HINRI CH BLANKENHAGEN CO MISARIVS CASPERGROEN, CONSUL KEXHOLMENSIS Johan Tavast oli Käkisalmen komendantti, Hinrich Piper läänin vouti, Blankenhagen rajaratsastaja ja Casper Grön Käkisalmen pormestari. (Caspar Gröön jälkeläiset, Sursill 06).

Vanhemmat taulusta 77 Casper Gröning, k. 1630 Strömsholm ja Karin Persdotter Dufva i Finland. Puoliso: Katarina Wagner, Taulusta 75, s. 1610 Saksa , k. 26.3.1670 Käkisalmi. Katarina Wagner , s. 1610 (arviolta), k. 26.3. 1670 Käkisalmi, ikä 60 v. Kasper Gröhnin puoliso oli Katarina Wagner.

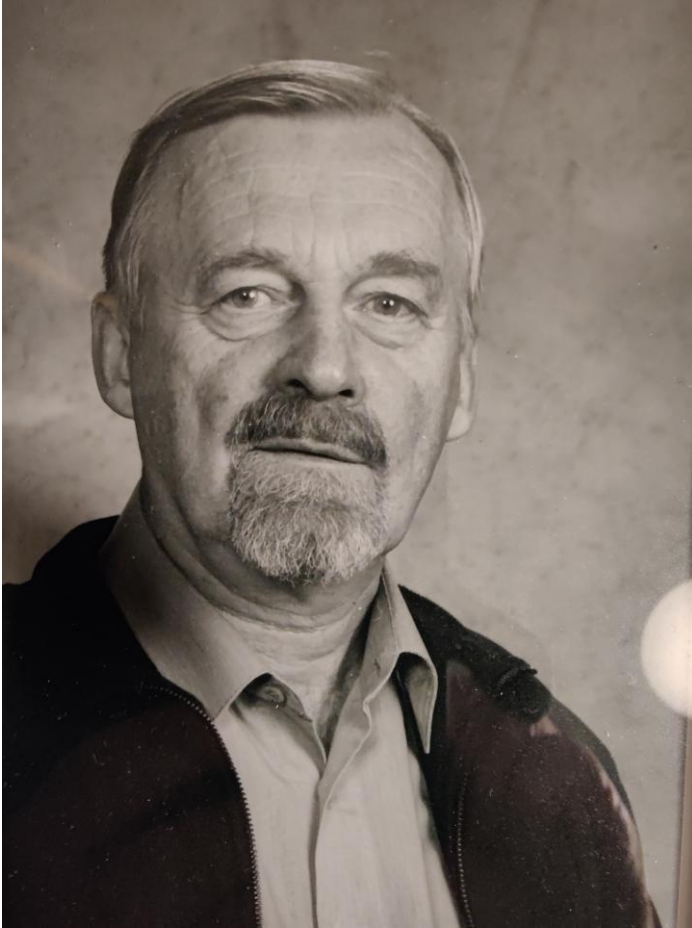
Kirjassaan Suomen upseeristo 1700-luvulla Kaarlo Wirilander mainitsee Wagnerit saksalaissyntyisiksi. Muutamia sotilassukuja oli asettunut asumaan myös Viipurin lähiympäristöön, Wagnerit Säkkijärven Sirkjärveen vuonna 1667. Voinee olettaa, että Katarina Wagner kuului samaan sukuun. Katarinan sisar Margareta oli naimisissa Henrik Blankenhagenin kanssa. Hän oli rajaratsastaja, Salmin kaupungin pormestari, kreivikunnan hopmanni 1652 ja vuokraaja 1655 ja ilmeisesti Pärnun kirkkoherran Simon Blankenhagenin poika.

Henrik Blankenhagen joutui 1656 venäläisten vangiksi, vietiin Aunukseen, jossa hän kuoli. Hänen tyttärensä Elisabet avioitui Kruunuporin (Kurkijoen) hopmannin Nils Printzin kanssa. Tämä oli Käkisalmen läänin maaherran kirjuri, vuonna 1655 hän oli Lars Flemingin tilojen inspehtori Kiteellä, vuosina 1657–75 Käkisalmen läänin kruununvouti, siinä sivussa Käkisalmen postimestari ja Kruunuporin hopmanni (Caspar Gröön jälkeläiset, Sursill 06).

JORMA GRÖHNIN MUISTOLLE

Jorma Gröhn 2.6.1945 – 19.11.2023

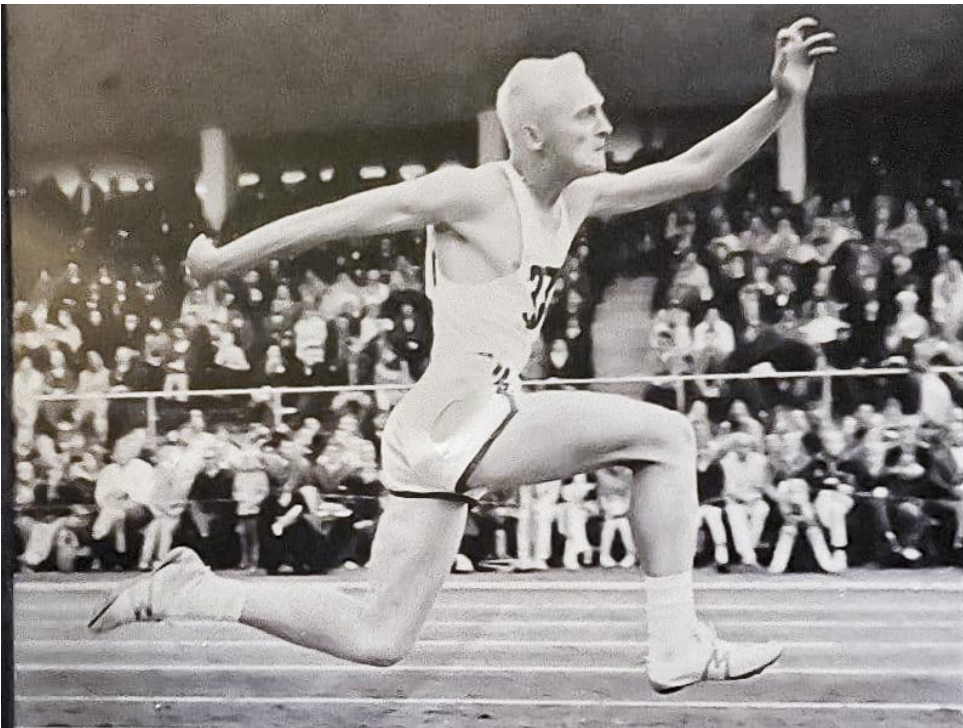
Sukuseuran pitkäaikainen hallituksen puheenjohtaja ja jäsen menehtyi nopeasti edenneeseen sairauteen viime marraskuussa. Jorma syntyi Kiteen Kontiolassa Haapalassa samassa talossa, jossa syntyi myös Kasper Gröhnin sukuseuran perustaja Sirkka Gröhn.

Jorma aloitti kansakoulun jo kuusivuotiaana. Lieneekö enteillyt tulevaa. Hänestähän tuli kansakoulun opettaja. Elämäntyönsä hän teki Joensuussa, ja eläkkeelle jäätyään muutti vaimonsa kanssa Kiteelle.

Yleisurheilu, omana lajina kolmiloikka, oli Jormalle tärkeä ja menestyksellinen harrastus. Kalevan Kisojen palkintokorokkeelle hän nousi kolmesti. 1965 Jyväskylässä pronssille, 1967 ja 1968 hopealle Porissa ja Varkaudessa. Hallissa hän voitti vuosina 1967–1972 kolme SM-mestaruutta ja kaksi SM-hopeaa. Uraan mahtui 18 maaottelua. Suomi- -Ruotsi maaottelussa Jorma voitti kahdesti kolmiloikassa. Itse hän arvosti omalla urallaan korkeimmalle sotilasurheijoiden maailmanmestaruuden, jonka hän voitti varusmiesaikanaan Italiassa. Hänen Ennätyksensä kolmiloikassa oli Kuopiossa 19.7.1972 hypätty 16.07.

Aktiiviuransa jälkeen Jorma jatkoi Suomen Urheiluliiton kolmiloikan lajivalmentajana 1974–1983. Jorman pois menon jälkeen monet entiset koulu- ja opiskelukaverit sekä urheilija- ja

valmentajakollegat muistelivat Jormaa reiluna ja muut huomioonottavana.

Kotiseutu oli Jormalle tärkeä. Yhdessä Paula – vaimon kanssa ostettiin kotikylältä Kontiolasta ns. mummonmökki. Siitä tuli tärkeä paikka. Kiteen keskustasta hankittiin asunto, johon muutettiin jo vähän ennen eläköitymistä. Matka

mökille lyheni huomattavasti. Kiteellä alkoivat uudet harrastukset, kuorolaulu, sukuseuratoiminta,

historian tutkiminen, mökillä askaroiminen kuten kalastus, sienestys, marjastus, polttopuiden tekeminen ym. – Jormahan ei osannut olla jouten. Jorma lauloi 2023 saakka Kiteen Mieskuorossa ja Musiikkiopiston Sonetic-kuorossa. Pari vuotta hän oli mukana myös Pyhän Nektarioksen – kuorossa.

Merkittävä työ oli Kiteen kansakoulujen historiikin kokoaminen, joka vei yli kaksi vuotta. Viime syksynä piti aloittaa tutkimus ortodoksiväestön kohtalosta Kiteellä ja sen lähialueilla ns. Ruptuurisodan 1656–1658 aikana. Sairaus esti aikeen. Jorma oli myös kova lukumies. Monta kirjaa oli menossa yhtäaikaan.

Kasper Gröhnin Sukuseura oli Jormalle tärkeä ja rakas harrastus. Loppuun asti hän oli mukana ja halusi osallistua tapahtumiin. Seuran kunniajäsenyys hänelle myönnettiin kesän 2022 vuosikokouksessa. Jorman merkitys Sukuseuran toiminnassa on erittäin merkittävä. Jorma oli myös Kiteen Hurskaisten sukuseuran hallituksen jäsen.

Oma perhe, sukulaiset ja ystävät olivat hänelle tärkeitä. Niin kauan kuin voimat riittivät, hän piti kaikkiin yhteyttä. Uskon, että Jorman kanssa tekemisissä olleet mittavat hänen valoisan luonteensa ja hymyilevän olemuksensa.

Erkki Gröhn, Jorman veli

Hallituksen jäsenet:

Gröhn Erkki, puheenjohtaja puh. 040 7361146, Olkontie 7 A 17, 82500 Kitee
erkki.olavi.grohn@gmail.com

Gröhn Päivi, sihteeri puh. 040 8470514, Olkontie 7 A 17, 82500 Kitee
grohnpaivi@gmail.com

Hurskainen Veijo puh. 050 3983001, Sampolankuja 9 D 37, 04310 Tuusula
veijo.hurskainen@me.com

Arto Hukka, puh. 050 0485671, Riihiniementie 8 A, 82430 Puhos
ahukka13@gmail.com

Mononen Matti puh. 050 5708456, Oravisaalontie 159 B, 82300 Rääkkylä
mlmononen@hotmail.fi

Väistö Riitta, puh. 050 3723665, Kyntäjäntie 18, 82500 Kitee
rvaisto@gmail.com